

Akademik BORIS KAMENAR

(Sušak, Rijeka, 20. veljače 1929. – Premantura, 12. srpnja 2012.)

Profesor emeritus i redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) Boris Kamenar (Sušak, Rijeka, 20. veljače 1929. – Premantura, 12. srpnja 2012.) diplomirao je na Kemijsko-tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta u Zagrebu godine 1953., a doktorirao 1960. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu disertacijom *Nova metoda za čišćenje silicija i bora* pod voditeljstvom akademika Drage Grdenića. B. Kamenar znanstveno se usavršavao na Sveučilištu u Oxfordu u laboratoriju dobitnice Nobelove nagrade Dorothy Hodgkin (1964./65.), a 1971./72. bio je i gostujući nastavnik All Souls Collegea u Oxfordu. Kao gostujući profesor boravio je na sveučilištima Novog Zelanda, u Aucklandu (1980.) i na Massey University of Palmerston North (1989./90. i 1995./96.).

Bio je predstojnik Zavoda za opću i anorgansku kemiju PMF-a (1982. – 1984.) i dekan Fakulteta (1976. – 1978.). Za izvanrednog člana HAZU-a biran je 1988., dok je 1991. postao redoviti član HAZU-a i predsjednik njezina Odbora za međunarodnu suradnju (2000. – 2004., 2011.–). Objavio je 180 znanstvenih i stručnih radova među kojima najveći broj obuhvaća istraživanja kompleksnih spojeva molibdena, polioksomolibdata i polioksomolibdovanadata. Područje njegovog znanstvenog interesa bili su i biološki aktivni organski spojevi, te je u suradnji s Istraživačkim institutom tvrtke PLIVA istraživao strukturu makrolidnih antibiotika i hipoglikemika, što je rezultiralo određivanjem strukture novog antibiotika azitromicina (Sumamed). Akademik Kamenar je bio član mnogih znanstvenih i strukovnih društava. Dobitnik je Nagrade "Ruđer Bošković" (1970.), Nagrade grada Zagreba (1980.), Nagrade za životno djelo (2000.), Medalje "Božo Težak" Hrvatskog kemijskog društva (2002.) i Medalje Kemijskog odsjeka PMF-a (2005.).

Tijekom školovanja stvaramo prijateljstva, stječemo nova znanja, a kao rezultat toga nastaju razna sjećanja na to vrijeme provedeno u klupama. Posebno važnu ulogu u obrazovanju imaju oni koji nas podučavaju, naši profesori. Dok se nekih profesora sjećamo kroz maglu, neki nam ostaju u trajnom sjećanju: bilo zbog njihovih predavanja, bilo zbog odnosa prema studentima i suradnicima, bilo zbog njihovog pristupa radu i životu – ili zbog svega toga zajedno.

Vijest o smrti akademika Borisa Kamenara sve nas je zatekla i u nevjerici smo se pitali *Zar je to istina?* Posljednji razgovor s akademikom Kamenarom koji je bio pun entuzijazma i novih ideja vodila sam samo nekoliko dana prije tužnog događaja. Nažalost život nas uči kako je sudbina nepredvidiva, a samim time i životni vijek svakoga od nas. O znanstvenoj i stručnoj djelatnosti akademika Kamenara mnogo je toga napisano tijekom njegovog života, a i on sam je, napisavši 2011. *Sjećanja jednog kemičara*, dao iscrpan pregled svog istraživačkog i znanstvenog rada od prvih početaka u rodnom Sušaku do članstva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Akademik Kamenar bio je ponosan što je rođen na Sušaku i što je u život krenuo iz tog dijela Rijeke. U tekstu koji čitate bit će riječi o akademiku Kamenaru kao profesoru i mentoru, točnije o onome po čemu ga pamte njegovi studenti, kao i ja koja sam mu bila studentica, doktorandica i najbliža suradnica posljednjih tridesetak godina. Ono što nam je svima ostavio u na-

slijede od neprocjenjive je vrijednosti, jer generacije njegovih studenata itekako dobro pamte njegov stav prema znanosti i znanstvenoj istini. Sve što je akademik Kamenar činio bilo je usmjereno jedino na dobrobit njegovih studenata i suradnika. Naučio nas je da radost i zadovoljstvo može doći jedino kao rezultat marljivog rada, ustrajnog učenja i temeljitog proučavanja. Jedna od njegovih osobina bila je odgovornost prema svemu što je radio kao i točnost prije svega. Isto je tražio i od svojih suradnika, a posebno od studenata. Volio je ranojutarnja predavanja i ukoliko je bio spriječen održati predavanje, nikada ga nije otkazivao, već je pronalazio rješenja kako dolazak studenata ne bi bio uzaludan. Taj njegov odnos pun poštovanja prema mladim ljudima željnim znanja rezultirao je dobrom posjećenošću predavanja, ali i mnogobrojnim diplomandima i doktorandima. Zahvaljujući profesorovom širokom znanju,

u uvijek se moglo na predavanjima, osim o problematici usko vezanoj uz anorgansku kemiju i kristalokemiju, naučiti mnogo toga što pripada općoj kulturi i životnoj svakodnevnici. Upoznao je studente s ljepotama građe tvari i njihovim kristalnim strukturama, a zauzvrat je zahtijevao da poveznica između njega i studenata bude znanje. Borio se da znanstvena istina bude put kojim će se kretati buduće generacije kemičara kojima je predavao i s njima podijelio svoja znanstvena djela. Zbog svoje dosljednosti i kritičnosti prema nepravdi i neznanstvenim pristupima zauzeo je značajno mjesto među prirodoslovcima. Kao izuzetan znanstvenik prepoznat je i u međunarodnoj znanstvenoj zajednici, o čemu svjedoče mnogobrojni boravci u inozemstvu, a u ovim tužnim trenucima pisma potpore obitelji koja stižu sa svih strana svijeta. Mnogobrojne nagrade i priznanja svjedoče o znanstvenoj veličini akademika Kamenara, a naša sjećanja o profesoru i mentoru, jednom rječju o čovjeku.

Akademik Kamenar bio je istinski rodoljub od svoje najranije mladosti i to ostao cijeli svoj život. Devedesetih godina preko mnogobrojnih poznanika širom svijeta nastojao je promaknuti istinu o svojoj domovini koja je tada proživljavala teške dane.

Ovaj papir je malen da se na njega stave sva sjećanja na akademika Kamenara nastala tijekom njegovih predavanja, izrada naših magistarskih radova i doktorskih disertacija odnosno višegodišnjih zajedničkih znanstvenih diskusija.

Za kraj dopustite da citiram akademika Kamenara....

Sjećanje znači u svijesti oživjeti predodžbu o nekim ljudima ili prošlim događajima. Neki ljudi pamte dobro, neki slabije. U našoj predodžbi poneki su događaji svježiji kao da su se dogodili nedavno, drugi pak djelomično ili potpuno završeni zaboravom..... (Sjećanje jednog kemičara, Zagreb, 2011., HDKI, Kemija u industriji)

Dragi profesore, vječno ćete mi ostati u sjećanju i sretna sam i ponosna što sam imala priliku biti Vaša studentica i suradnica. Nastojim i nastojat ću zajedno sa svojim kolegama i dalje prenositi novim generacijama studenata sve ono što ste nas naučili u kemiji i znanosti, ali prije svega kako poticati znanstveni rad mladih suradnika i veseliti se njihovim uspjesima. Neću dopustiti i da uspomena na Vas zastre zaborav već ću zajedno sa svojim suradnicima pronaći načine da uspomena na Vas živi vječno.

Prof. dr. sc. Marina Cindrić